

PROGRAMOVÉ PROHLÁŠENÍ KOALICE PRO VOLEBNÍ OBDOBÍ 2024–2028

Preamble

Programové prohlášení koalice složené ze zastupitelů zvolených v krajských volbách 2024 za hnutí Starostové pro Liberecký kraj a koalici SPOLU pro Liberecký kraj, složené ze stran ODS, TOP09 a KDU-ČSL vymezuje základní programový rámec a společné cíle pro činnost samosprávy v Libereckém kraji ve volebním období 2024–2028.

Liberecký kraj je krásné místo na severu České republiky s velkým bohatstvím v tradicích, přírodě i v lidech, za jehož budoucnost cítíme společnou odpovědnost. Naším cílem je pracovat na otevřeném a rozumně hospodařícím Libereckém kraji, vstřícném k obyvatelům, k obcím a městům, zaměstnavatelům, podnikatelskému, neziskovému sektoru a aktivní veřejnosti. Budeme dbát o stabilitu a rozvoj Libereckého kraje. Budeme rozhodovat ve spolupráci s obcemi, dobrovolníky a všemi aktéry napříč oblastmi, ve kterých máme jako samospráva pravomoc rozhodovat. Liberecký kraj a zájmy jeho obyvatel budeme zastupovat a hájit jak při jednání s Vládou České republiky, ministerstvy a dalšími orgány veřejné správy, ale také při spolupráci se sousedními kraji a partnery v Sasku a Dolním Slezsku. Budeme hájit vše jedinečné a tradiční a hledat nová řešení aktuálních problémů a výzev budoucnosti.

Při prosazování a plnění programového prohlášení jsme připraveni spolupracovat se všemi zvolenými krajskými zastupiteli, k projednávaným návrhům budeme přistupovat na základě jejich obsahu a ne podle stranické příslušnosti předkladatele.

Po roce spolupráce, a následně každý rok do 30. listopadu, připravíme a zveřejníme zprávu o plnění společného Programového prohlášení a upravíme cíle na základě tohoto vyhodnocení, na základě připomínek jednotlivých členů Rady, Zastupitelstva Libereckého kraje, členů výborů Zastupitelstva Libereckého kraje a komisí Rady Libereckého kraje, zástupců měst a obcí, neziskového sektoru, podnikatelských subjektů a dalších organizací, ale i jednotlivých občanů.

Obsah

PREAMBULE

- 1. TRANSPARENTNOST A OTEVŘENOST KRAJE K OBČANŮM**
- 2. EKONOMIKA A INVESTICE**
- 3. ENERGETIKA**
- 4. HOSPODAŘENÍ, ODPOVĚDNOST, REGIONÁLNÍ ROZVOJ KRAJE**
- 5. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, ZEMĚDĚLSTVÍ A ÚZEMNÍ ROZVOJ**
- 6. DOPRAVA A DOSTUPNOST KRAJE**
- 7. ŠKOLSTVÍ, VZDĚLÁVÁNÍ A ZAMĚSTNANOST**
- 8. SPORT A VOLNÝ ČAS**
- 9. ZDRAVOTNÍ PÉČE V KRAJI**
- 10. SOCIÁLNÍ SLUŽBY A SOLIDÁRNÍ KRAJ**
- 11. KULTURA, PAMÁTKOVÁ PÉČE A CESTOVNÍ RUCH**
- 12. NEZISKOVÝ SEKTOR**

1. TRANSPARENTNOST A OTEVŘENOST KRAJE K OBČANŮM

- Naším cílem je otevřený kraj, který spolupracuje s obcemi, neziskovým sektorem, odbory a zaměstnavateli a všemi, kterým záleží na lepším životě v Libereckém kraji. Budeme pomáhat těm, kteří to potřebují, podporovat ty, kteří jsou prospěšní svému okolí a nepřekážet tam, kde si lidé umí poradit sami a levněji než stát.
- Všechny důležité změny v kraji budeme dále publikovat na webových stránkách kraje, projednávat je s obcemi a veřejností, kterých se navrhovaná rozhodnutí dotknou. Podporujeme princip subsidiarity, tedy hledání řešení problémů co nejbližší místu, kde vznikají.
- Hlas mladých lidí musí být slyšet a zkušenosti mladé generace musí mít reálný dopad v kontaktu s volenými politiky a političkami. Mladé lidi, studenty a studentky, aktivně zapojíme do nově vzniklého poradního orgánu Rady Libereckého kraje – do komise, která bude zároveň Krajským studentským parlamentem pro Liberecký kraj.
- Budeme pokračovat v komunikaci se sociálními partnery, zástupci odborových organizací a zaměstnavatelů v rámci *Rady hospodářské a sociální dohody Libereckého kraje*. Vytvoříme podmínky pro otevřenou diskusi nad rozvojovými plány Libereckého kraje.
- V oblasti transparentnosti a zveřejňování informací budeme vycházet z fungujících příkladů, využívat nových poznatků, doporučení neziskového sektoru a srovnávacích hodnocení samospráv, například *Oživení* nebo *Transparency International*.
- Budeme pokračovat ve zveřejňování všech podkladů pro jednání zastupitelstva a úplných zápisů z jednání zastupitelstva kraje, včetně jmenovitého hlasování zastupitelů k projednávaným návrhům. Každý občan musí mít předem na webu kraje přístup k podkladům pro rozhodování zastupitelů, a to ve stejném rozsahu a termínu, jako zastupitelky a zastupitelé.
- Zavedeme systém zveřejňování materiálů pro jednání Rady kraje, Výborů Zastupitelstva a Komisí Rady kraje a podrobnějších informací o průběhu jednání a hlasování členů jednotlivých orgánů. Všechna jednání výborů a komisí budou i nadále přístupná veřejnosti.
- Budeme pokračovat v on-line přenosech zasedání zastupitelstva, včetně jejich archivace a zveřejňování výsledků hlasování zastupitelstva podle jmen, a to v otevřeném formátu.

- Veřejné zakázky kraje a námi řízených organizací budeme zadávat zodpovědně a otevřeně, s cílem vybírat nejlepší nabídky dodavatelů s posouzením přidané hodnoty pro region (např. podmínka zaměstnávání místních obyvatel, ekologie, podpora důstojných pracovních podmínek a bezpečnosti práce a podpora zaměstnanosti osob znevýhodněných na trhu práce). Upřednostníme objektivní a vícekritériální parametry pro hodnocení veřejných zakázek.
- Budeme pokračovat v systému šestiletých funkčních období v příspěvkových organizacích zřizovaných Libereckým krajem. Ve výběrových řízeních na vedoucí místa v příspěvkových a dalších organizacích kraje bude rozhodujícím kritériem odbornost, ředitelé budou hodnoceni podle naplňování své koncepce a obhajovat svoje působení ve vedení organizací.
- Budeme pokračovat ve zveřejňování dokumentace výběrových řízení a veřejných zakázek na profilu zadavatele nad 200 000 Kč u zakázek Libereckého kraje a jeho příspěvkových organizací.
- Budeme dále zveřejňovat aktualizovaný rozklikávací rozpočet na webových stránkách kraje, zvýšíme četnost jeho aktualizace a prověříme možnost zveřejňování až na úroveň jednotlivých dokladů.
- Budeme pokračovat ve vedení transparentních účtů Libereckého kraje, s cílem umožnit každému občanovi kontrolovat, jak kraj nakládá s veřejnými financemi. Budeme pokračovat ve zveřejňování veškerých smluv a objednávek Libereckého kraje a jeho příspěvkových organizací s hodnotou nad 50 000 Kč.
- Budeme využívat elektronický archiv dokumentů a smluv uzavřených Libereckým krajem.
- V případě rozvojových investic a projektů budeme využívat vhodné formy architektonických soutěží. Budeme pokračovat v činnosti zřízené Komise architektů a urbanistů, jejíž odborná erudice je klíčovým měřítkem. Stavby, jejichž investorem bude Liberecký kraj, budou řešeny zodpovědně – kvalitativně a s ohledem na urbanistické souvislosti a rozvojový potenciál dané lokality.
- K nákupu komodit, kde je to možné (elektrina, plyn, telekomunikace, kancelářské potřeby atd.), budeme využívat elektronické nástroje, DNS – dynamický nákupní systém, a to i pro organizace napojené na rozpočet kraje, případně i obce a města.
- Budeme partnerem pro města a obce Libereckého kraje v oblasti zadávání veřejných zakázek v roli centrálního zadavatele zadávání u vybraných, vhodných komodit (hlasové služby, datové služby, energie, atd.)

- Budeme stále porovnávat platné smlouvy, které Liberecký kraj a jeho obchodní společnosti a příspěvkové organizace uzavřely, s běžnými podmínkami na trhu a pokud zjistíme nevýhodnost, budeme usilovat o jejich změnu.
- Vytvoříme vlastnickou politiku obsahující zásady řízení společností s majetkovou účastí kraje. V obchodních společnostech s majetkovou účastí kraje ponecháme politikům pouze dozorčí roli, předpokladem pro nominaci do dozorčí rady musí být kvalifikace pro výkon funkce. Pozice ve vedení obchodních společností s majetkovou účastí kraje budou obsazovány na základě výběrových řízení odborníky.
- V krajem vlastněných obchodních společnostech bude pravidelně prováděn nezávislý audit, který bude posuzovat nejenom účetnictví, ale také nákladovost společností a účelnost nakládání s finančním a dalším majetkem firem.
- Dotace budou poskytovány jen prostřednictvím otevřených a průhledných pravidel, s předem zveřejněnými pravidly hodnocení. Nepodpoříme žádný program, který bude pouze nástrojem pro posílání peněz příjemcům bez posouzení, projednání a odůvodnění přínosu projektů.
- Rozhodování o podpoře projektů a záměrů měst a obcí v kraji bude založeno na potřebách a stanovených prioritách, které vychází ze *Strategie rozvoje Libereckého kraje*.
- Při zjištění vzniku škody vlivem chybného rozhodování jednotlivců nebo orgánů kraje budeme s využitím škodní komise po odpovědných politicích, úřednících či manažerech požadovat i zpětně náhradu škody.
- Koaliční zastupitelé budou nadále zveřejňovat svá čestná prohlášení v rozsahu zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů.
- Budeme vést on-line elektronické knihy jízd s rozlišením soukromých jízd u služebních vozidel kraje a také všech jeho příspěvkových a dalších organizací, včetně firem s majetkovou účastí Libereckého kraje
- Krajský úřad Libereckého kraje a jeho odborníci budou poskytovat bezplatné poradenství, servis a zázemí v oblasti vzdělávání pro města, obce, firmy a neziskové organizace.
- O připravovaných investičních a rozvojových plánech Libereckého kraje a jeho organizací budeme z předstihem informovat veřejnost, občanům kraje tak poskytneme prostor vyjádřit se k plánům kraje, informace o plánovaných veřejných zakázkách budeme zveřejňovat v dostatečném předstihu. (Roční plán a setkání meet the buyer, neboli poznejte svého zadavatele.)

- Budeme pokračovat ve zveřejňování všech informací o připravovaných krajských investicích v aplikaci mapa investic <https://mapainvestic.kraj-lbc.cz/> tak, aby veřejnost mohla vidět stav přípravy, projektování, připravované veřejné zakázky a dokumentaci stavu samotné výstavby. Od 1. ledna 2025 do systému zapojíme také informace o investicích do silnic.
- Uvolnění radní a ředitel krajského úřadu budou pravidelně informovat Zastupitelstvo a veřejnost o své činnosti v rámci pravidelného projednání *Zprávy o činnosti Rady kraje* a budou využívat veřejně přístupný diář.
- Naším cílem je od roku 2025 spustit systém kompletní elektronizace a průhledného procesu přidělování krajských dotací. Veškeré dokumenty, stejně jako hodnocení žádostí o dotace, včetně bodování, budou zveřejněny prostřednictvím portálu.
- Na úrovni kraje prosadíme využívání otevřených a strojově čitelných dat. Pouze na základě takových údajů lze snadno čelit problémům a nacházet jejich řešení.
- Prověříme využití open source programů, které ušetří nejen pořizovací náklady, ale i náklady budoucí, například pro export a zveřejňování. V případech, kdy svobodný software nebude k dispozici, chceme využít sdružené pořizování licencí a sjednocení softwaru nejen na úrovni kraje, jeho organizací a tuto nabídku poskytneme také obcím. Budeme tak čelit zavádění vendor lock-inů.
- Budeme zavádět a podporovat využívání chytrých technologií a řešení a jejich propojování (Smart City, Smart venkov). Stejně tak podpoříme aktivity zavádějící nové chytré technologie a komunikační nástroje, včetně podpory pro obce při jejich zavádění.
- Zavedeme systém, který bude umožňovat anonymní přístup k přehledu životních situací a dále autorizovaný přístup pro elektronickou komunikaci s úřadem prostřednictvím datových schránek, elektronického občanského průkazu nebo MojID. Ve vybraných agendách Libereckého kraje umožníme on-line sledovat stav vyřízení žádosti.
- Na *Datovém portálu Libereckého kraje* na adrese www.dataalk.cz budeme nadále zveřejňovat data, která jsou veřejná a máme je k dispozici v otevřeném formátu.

2. HOSPODAŘENÍ, ODPOVĚDNOST, REGIONÁLNÍ ROZVOJ KRAJE

- Všechny resorty v působnosti Libereckého kraje a veřejné služby, za které je Liberecký kraj zodpovědný, mají při rozhodování samosprávy rovnocenné postavení a budou podporovány spravedlivě podle potřeb a podle možností rozpočtu kraje především v dopadu na fungování a rozvoj Libereckého kraje.
- Budeme nadále hledat možnosti podpory hospodářsky slabých oblastí, jako jsou Frýdlantsko, Semilsko, Tanvaldsko, Novoborsko a bývalý vojenský prostor Ralsko. Prověříme možnosti umístit v těchto regionech pobočky nebo sídla důležitých krajských, regionálních nebo celostátních institucí.
- Pro rozpočtová období 2025–2029 budeme připravovat vyrovnaný rozpočet kraje a detailně zvažovat provozní výdaje kraje a jeho příspěvkových organizací.
- Financování smluvního podílu Libereckého kraje na projektu Centra urgentní medicíny Krajské nemocnice Liberec, a.s. (KNL) zajistíme úvěrem. Další úvěry budeme zvažovat pouze pro strategické investice kraje, které budou zásadní pro jeho rozvoj (Střední zdravotnická škola Liberec).
- Dokončíme projekt „Revitalizace dolního centra Liberce“ obsahující „Zlepšení udržitelné mobility – parkovací dům P+R v Liberci“ v I. etapě a kultivaci veřejného prostoru, parkové úpravy a zpřístupnění toku Lužické Nisy (náplavka) v II. etapě.
- Pro strategické záměry kraje a rozvojové projekty jeho organizací budeme hledat finanční zdroje mimo rozpočet kraje, využívat finanční prostředky z fondů EU, Modernizačního fondu a dalších možných dotačních programů. Spolufinancování a předfinancování vlastních projektů zajistíme z rozpočtu kraje. Budeme zároveň poskytovat dotační poradenství obcím a neziskovkám.
- Budeme využívat detailní registr budov v majetku kraje a jeho příspěvkových organizací, dohlédneme na efektivní využívání majetku kraje. Provedeme revizi výhodnosti uzavřených nájemních smluv. U nevyužitého a zbytného majetku budeme jeho možné budoucí využití konzultovat s obcemi.
- Při prodeji majetku budeme využívat nástroje, které zajistí největší ekonomický přínos pro kraj (zveřejnění prodeje na realitních serverech, nabídkové řízení, dražby, elektronické aukce).
- Obyvatelé kraje potřebují dostupné veřejné služby ve svých obcích, proto budeme i dále pomáhat malým obcím a mikroregionům pomocí *Programu*

obnovy venkova v rámci Dotačního fondu, který podpoříme ročně z rozpočtu Libereckého kraje minimálně ve výši 30 mil. Kč.

- Budeme usilovat o posílení ekonomicko-politické pozice Libereckého kraje v rámci České republiky vytvářením příznivého podnikatelského prostředí s podporou malého a středního podnikání v regionu.
- Do práce Ekonomické rady Libereckého kraje znovu zapojíme úspěšné podnikatele, významné zaměstnavatele, živnostníky, vědce a nositele inovací, s cílem získat nezávislý pohled na rozhodování v našem kraji.
- Budeme pokračovat ve snižování administrativních a provozních výdajů Krajského úřadu Libereckého kraje a všech krajských společností.
- Budeme pokračovat ve zlepšování práce krajského úřadu použitím systémového řízení procesů.
- Budeme pokračovat ve využívání externích služeb pouze tam, kde je nejsme schopni zajistit prostřednictvím krajského úřadu, výběrová řízení budou nadále připravována a administrována především zaměstnanci krajského úřadu.
- Nepřestaneme hledat další cesty k úsporám, které ale nesmí snižovat kvalitu a dostupnost poskytovaných veřejných služeb.
- Budeme usilovat o racionální nastavení zřizovací funkce krajských organizací v sociální, kulturní, školské i zdravotní oblasti.
- Připravíme koncepci financování potřeb kraje z vlastních zdrojů na období po ukončení evropské dotační politiky.
- Budeme nadále důsledně posuzovat nutnost a účelnost výdajů a investic a zajistíme jejich následnou kontrolu. Budeme dále upřednostňovat investice, které mají možnost získat podporu i z jiných zdrojů a mají dopad na snížení výdajů kraje.
- V Dotačním fondu Libereckého kraje a jeho jednotlivých programech podpoříme aktivní obce, neziskovky, spolky i kreativní jednotlivce a jejich projekty každý rok částkou minimálně 150 mil. Kč.
- Budeme vyžadovat odpovědnost při řízení obchodních společností s majetkovou účastí kraje, čtvrtletní zprávy vedení firem o činnosti a hospodaření.
- Budeme sdružovat nákupy pravidelně se opakující v rozpočtech kraje a jeho organizací (IT, automobily, spotřební materiál). Zavedeme komplexní nákupní systém pro realizaci sdružených nákupů včetně možnosti nakupovat komodity zapojenými subjekty. Systém bude umožňovat

připojení k centrálnímu nákupu služeb jak zřizovaným organizacím kraje, tak obcím kraje (plyn, elektřina, telekomunikační služby atd.).

- U zakázek malého rozsahu a podlimitních řízení, u kterých to dovoluje Zákon o zadávání veřejných zakázek, budeme vždy oslovovat prostřednictvím elektronického nástroje podnikatele, kteří mají sídlo nebo provozovnu v Libereckém kraji a současně se jejich obor podnikání shoduje s CPV kódem předmětu veřejné zakázky. Tyto zakázky budou současně otevřené pro ostatní účastníky zadávacího řízení.
- Přeshraniční spolupráci se sousedními regiony chápeme jako základní předpoklad rozvoje kraje – pokračování v aktivním zapojení kraje do fungování Euroregionu Nisa.
- Budeme hledat využití prostor bývalého školního statku ve Frýdlantu. Ve spolupráci s městem Frýdlant zpracujeme studii možného využití historických budov v blízkosti Státního hradu a zámku Frýdlant a posílení cestovního ruchu jako jednu z příležitostí rozvoje Frýdlantska i z hlediska pracovních příležitostí..
- Budeme nadále aktivně podporovat spolupráci mezi Technickou univerzitou v Liberci, výzkumnými ústavy, technologickými firmami a výrobními a průmyslovými firmami s cílem rozvoje technologií a inovací a jejich využití ve výrobě.
- Ve spolupráci s Hospodářskou komorou více zapojíme místní úspěšné podnikatele do rozvoje kraje, v případě zájmu bude kraj aktivní v ekonomické diplomacii.
- V rámci rozvoje inovací budeme podporovat adopci kryptoaktiv v souvislosti s probíhající digitalizací finančních trhů. Zejména se jedná o implementaci bitcoinového protokolu a jeho efektivního a praktického uplatnění ve veřejných službách a organizacích v působnosti Libereckého kraje.
- Budeme podporovat podnikatelský inkubátor LIPO.INK pro začínající podnikatele a posílíme podporu vědy, výzkumu, inovací a zavádění nových technologií.
- Ve spolupráci se statutárním městem Liberec budeme hledat využití pro budovu bývalého Skloexportu, postavenou ve 20. letech 20. století jako okresní a finanční úřad. Cílem je její využití pro instituce krajského významu, veřejné služby dobře dostupné občanům přímo u budoucího dopravního terminálu. Zpracujeme studii využití a připravíme finanční model rekonstrukce objektu.
- Budeme důsledně naplňovat rozvojové cíle Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021–2027 dle tematických priorit a připravíme Strategii rozvoje Libereckého kraje na další období.

- Posílíme databázi brownfields a greenfields www.investujpodjestedem.cz, databázi budeme pravidelně aktualizovat o veškeré zásadní údaje v jednotné struktuře.
- Budeme pokračovat v regeneraci krajských brownfieldů, jako jsou pozemky v Ralsku, podpoře studií rizik a projektů odstraňování staré ekologické zátěže. Připravíme pilotní projekt přeměny ploch brownfieldů na plochy vhodné pro příchod nového investora, a to s aktivní účastí kraje.
- Podpoříme další rozvoj činnosti *Agentury regionálního rozvoje*, která nabízí své služby veřejnému sektoru, obcím, neziskovému sektoru i projektům, jako je obnova krajiny, podpora regionálních výrobců nebo obnovitelné zdroje energie.
- Budeme aktivně pracovat s regionálními producenty a rozvíjet dlouhodobý projekt „Liberecký kraj sobě!“
- Budeme i nadále podporovat sociální podnikání v našem regionu.
- Udržíme vysoký standard spolupráce s obcemi, aby byl Liberecký kraj vnímán jako jejich partner a pomocník.
- Budeme rozvíjet koncept *Chytřejší kraj*, a to realizací aktivit a projektů, které při využití moderních technologií zrychlí, zlevní nebo zlepší činnosti Libereckého kraje a krajského úřadu.

3. BEZPEČNOST KRAJE A INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

- Budeme pokračovat v dobré spolupráci s Policií České republiky, Armádou České republiky, Hasičským záchranným sborem Libereckého kraje, Zdravotnickou záchrannou službou Libereckého kraje, Horskou službou České republiky, Českým červeným křížem a dalšími složkami Integrovaného záchranného systému, a to nejen v rámci krizového řízení Bezpečnostní rady Libereckého kraje.
- Podpoříme jednotky dobrovolných hasičů, jejich vybavení a činnost z dotačního fondu kraje částkou minimálně 15 mil. Kč ročně, na obnovu vybavení jednotek dobrovolných hasičů v programu Ministerstva vnitra ČR částkou 8 mil. Kč ročně.
- Budeme od vlády požadovat navýšení počtu policistů v Libereckém kraji a naplňování přeshraniční spolupráce při mimořádných situacích v sousedních zemích v souladu se smlouvami o spolupráci a vzájemné pomoci při katastrofách a živelních pohromách, včetně zajištění okamžité pohraniční kontroly osob na česko- německé a česko-polské hranici.

- Budeme pokračovat v dobré přeshraniční spolupráci s policií, bezpečnostními složkami, hasiči a záchranáři na německé a polské straně státní hranice, pro rozvoj spolupráce budeme využívat dotací přeshraniční spolupráce Interreg a Fondu malých projektů Euroregionu Nisa.
- Dokončíme projekt výstavby moderního střediska IZS v Turnově. Na jednom místě budou umístěny jednotky Hasičského záchranného sboru Libereckého kraje, Zdravotnické záchranné služby Libereckého kraje a Policie České republiky.
- Budeme pořádat konference, školení a další akce, sloužící k předávání zkušeností z mimořádných stavů, havárií a povodní nejen mezi starosty obcí, dobrovolnými hasiči, složkami IZS a dalšími dobrovolnickými skupinami.
- Ve spolupráci s Ministerstvem vnitra podpoříme program prevence kriminality, zvláště pak rozšiřování kamerových systémů v lokalitách, které jsou z pohledu zvýšené kriminality problémové.
- Budeme vytvářet podmínky pro komunikaci s národnostními menšinami, včetně jejich sociálního začleňování. Budeme podporovat organizace, které řeší problémové lokality, abychom předcházeli vzniku krizových situací, které by zhoršovaly sociální a bezpečnostní situaci v Libereckém kraji.
- Zkvalitníme spolupráci a koordinaci v oblasti prevence kriminality, národnostních menšin a protidrogové prevence. Ve spolupráci s městy a obcemi je třeba hledat další způsoby, jak v tzv. vyloučených lokalitách předcházet vzniku konfliktů a krizových situací, které by zhoršovaly sociální a bezpečnostní situaci v Libereckém kraji.
- Budeme spolupracovat s městy při řešení problémů s kriminalitou mládeže, podpoříme lokálně zaměřená preventivní opatření.
- Podpoříme spolky a organizace, zabývající se ochranou ohrožených skupin občanů před kybernetickou kriminalitou a kyberšikanou a dalšími nástrahami internetu (dezinformace, řetězové maily apod.)
- Budeme podporovat projekty obcí na zvýšení bezpečnosti ve školních a předškolních zařízeních, zaměřených na technická opatření a školení zaměstnanců.

4. ENERGETICKÁ BEZPEČNOST KRAJE

- Budeme usilovat o výstavbu fotovoltaické elektrárny (FVE) na brownfieldu bývalého vojenského letiště Hradčany v Ralsku. Projekt musí zohledňovat

i další funkce území, připomínky města Ralsko a dalších místních aktérů a být v souladu s šetrnou turistikou.

- Založíme „energetickou agenturu“, která se bude věnovat rozvoji využití obnovitelných zdrojů energie na budovách ve vlastnictví kraje a jeho organizací z cílem zajistit energetickou soběstačnost kraje, sdílení energie a poradenství pro obce v kraji.
- Budeme dál sledovat možnosti využití FVE, využití vodíku, zavádění chytrých čidel k měření energií, centrálního řízení a optimalizace spotřeby energií v jednotlivých budovách v majetku Libereckého kraje.
- Budeme podporovat výstavbu FVE na střeších krajských budov a prověříme využití dalších zdrojů obnovitelné energie pro zajištění veřejných služeb zajišťovaných Libereckým krajem a jeho organizacemi
- Prověříme využití zeleného vodíku ve veřejné železniční a autobusové dopravě.
- Budeme usilovat o energetické úspory v provozních nákladech kraje a jeho organizací, o využívání ekologických zdrojů energie a projekty chytrých sítí v rámci Smart Cities.
- Budeme implementovat chytrá čidla měření energií s následným centrálním řízením a optimalizací spotřeby energií.
- Připravíme energetické audity všech budov, které využívají organizace zřízené a vlastněné krajem a budeme realizovat navrhovaná opatření, a to s využitím EPC projektů a podle jejich ekonomické návratnosti.

5. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, ZEMĚDĚLSTVÍ A ÚZEMNÍ ROZVOJ

- V souladu s *Akčním plánem adaptace na změnu klimatu v podmínkách Libereckého kraje* budeme usilovat o přípravu a efektivní realizaci adaptačních opatření. Dotační fond na podporu opatření pro hospodaření s vodou a adaptační opatření na klimatickou změnu bude od roku 2026 disponovat alokací minimálně 20 mil. Kč ročně.
- Liberecký kraj na sebe převezme koordinaci přípravy a bude prosazovat maximální urychlení realizace protipovodňových opatření, a to zejména v povodí Smědé a Lužické Nisy ve spolupráci s Povodím Labe, Lesy České republiky, Státním pozemkovým úřadem a dotčenými obcemi a městy.
- Při přípravě a realizaci silnice I/35 (část úseku Turnov – Úlibice na území Libereckého kraje) budeme usilovat o její maximální zapojení do krajiny

s maximálním možným umístěním pod současný terén tak, aby tato silnice významně nezhoršila život obyvatel v okolí této stavby a zároveň významně nenarušila unikátní Český ráj.

- Podpoříme výstavbu náhradních zdrojů pitné vody a vodovodů, které zajistí zásobování pitnou vodou pro obyvatele na Frýdlantsku, Hrádecku a Chrastavsku žijících v oblasti zatížené těžbou v polském dole Turów.
- Budeme dohlížet na dodržování Česko-polské mezivládní dohody řešící problematiku těžby hnědého uhlí v dole Turów a spolupracovat na kontrole limitů životního prostředí na českém území. Budeme se podílet na přípravě a podpoře vzniku opatření v krajině snižujících dopady těžby (Fond malých projektů, Strategie spravedlivé transformace v Trojzemí CZ – PL – D).
- Budeme podporovat přípravu a realizaci ekostabilizačních opatření v krajině, jako jsou výsadba nelesní zeleně (aleje, remízky, ad.), protierozní opatření (zatravňování orné půdy, hrázky, průlehy, zasakovací příkopy, vsakovací nádrže) či opatření na zadržování vody v krajině.
- Budeme nadále podporovat aktivní ochranu přírody, zejména péči o biotopy zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a obnovu těchto biotopů, prostřednictvím dotačního programu Libereckého kraje Ochrana přírody a krajiny a za využití národních i evropských zdrojů.
- Budeme podporovat zvyšování funkčnosti skladebných částí územního systému ekologické stability (ÚSES) prostřednictvím územních plánů i faktickou realizací v krajině.
- Budeme pečovat o maloplošná zvláště chráněná území a lokality soustavy NATURA 2000, které jsou ve správě Libereckého kraje.
- Podpoříme zlepšování stavu lesních porostů tak, aby se zvýšila jejich odolnost vůči změně klimatu.
- Pro krajské organizace připravíme modelové vzory možného využití konkrétních prvků modrozelené infrastruktury, obnovitelných zdrojů energie a dalších ekologických opatření. Projekty financované krajem budou už při přípravě investic zohledňovat princip udržitelného rozvoje jako jeden ze základních principů.
- Budeme sledovat zaváděné technologie na území Libereckého kraje s podporou ekologických a přírodě šetrných technologií, v zákonných odůvodněných případech budeme důsledně provádět zjišťovací řízení, popř. proces EIA.
- Budeme podporovat producenty regionálních výrobků z oblasti zemědělství a potravinářství a zasadíme se o podporu regionálních výrobců a tradičních řemesel, a to i v rámci Dotačního fondu LK.

- Podpoříme ekologickou výchovu dětí, mládeže i dospělých v souladu s Konceptí environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Libereckého kraje 2021–2030, a to s využitím strategického partnerství s místními poskytovateli environmentální výchovy a osvěty. Budeme podporovat krajskou ekovýchovnou organizaci STŘEVLIK a zasadíme se o využití areálu Ekocentra v Oldřichově v Hájích pro ekologickou výchovu poskytovanou STŘEVLIKEM.
- V oblasti odpadového hospodářství podpoříme prevenci vzniku odpadů, třídění využitelných složek komunálního odpadu, navýšení objemu recyklace a odbyt vytříděných komodit odpadů. Podpoříme oběhovou ekonomiku s využitím finančních prostředků „Green Deal“. Zvážíme možnost využití stavebních recyklátů ve stavebních projektech kraje.
- Budeme pokračovat ve spolupráci s obcemi při odstraňování ekologických zátěží v kraji. Poskytneme odbornou a finanční pomoc, při likvidaci ekologických zátěží budeme využívat národní a evropské zdroje.
- Budeme dbát na šetrné využívání zdrojů nerostných surovin na území Libereckého kraje s cílem hájit oprávněné zájmy dotčených obcí a respektovat jejich stanoviska k návrhům na rozšiřování či obnovení těžby. Při aktualizaci Regionální surovinové politiky Libereckého kraje budeme respektovat stanoviska obcí, měst a občanů k záměrům, které se přímo týkají jejich území.
- Budeme spolupracovat na aktualizaci Regionální surovinové politiky Libereckého kraje, ve které budeme věnovat zvýšenou pozornost recyklaci stavebně demoličních odpadů s cílem maximálního využití nových technologií. Zároveň budeme ve spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci pracovat na jejich inovaci a zefektivnění.
- Bývalý vojenský prostor Ralsko chceme využít postupně, a to především pro přírodě šetrnou turistiku a záměry, které podpoří zachování či obnovu přírodovědně hodnotných lokalit. Budeme pokračovat v odstraňování zbytků budov a zařízení, které v prostoru zanechala sovětská armáda.
- V souladu s aktualizovaným Programem zlepšování kvality ovzduší zóny Severovýchod CZ05 podpoříme opatření vedoucí ke zlepšení kvality ovzduší. Zmapujeme současný stav kvality ovzduší v Libereckém kraji, budeme o něm informovat veřejnost a hledat metody pro řešení v nejvíce zatížených lokalitách.
- Zaměříme se na osvětu využívání hromadné veřejné dopravy, využívání elektrokol a elektromobilů, snižování prašnosti při výstavbě a upozorníme na zdravotní rizika spojená s vytápěním fosilními palivy.
- Podpoříme obnovu a rozšíření vodovodních a kanalizačních sítí, vodárenských objektů a výstavbu centrálních čistíren odpadních vod

v obcích do 4 tis. obyvatel, včetně spolufinancování výstavby vodárenské vodohospodářské infrastruktury financované z evropských či národních zdrojů. Významně navýšíme objem finančních prostředků ve Fondu ochrany vod.

- Dokončíme celkovou aktualizaci *Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací LK* a v souladu s tímto dokumentem, a ve shodě s Plány dílčích povodí, podpoříme systémové odkanalizování sídel, včetně využití metody kořenových čistíren odpadních vod. V případech roztroušené zástavby podpoříme individuální čištění odpadních vod.

6. DOPRAVA A DOSTUPNOST KRAJE

- Budeme podporovat maximální využití prostředků z evropských fondů (IROP, Interreg 2021–2027 a případně dalšího plánovacího období) v oblasti rekonstrukcí a modernizace krajských silnic a výstavby nových důležitých úseků.
- Ve spolupráci s obcemi a městy budeme připravovat projekty obchvatů měst (v přípravě je Mimoň, Jablonné v Podještědí, Doksy a Lomnice nad Popelkou).
- Podporujeme výstavbu silnice I/35 Turnov – Hradec Králové, se zohledněním připomínek obcí a měst na trase a se všemi opatřeními k omezení hluku a dalších dopadů stavby na obyvatele a Český ráj.
- Dokončíme projektovou přípravu nového napojení průmyslové zóny Liberec – Jih ze silnice I/35 a zajistíme pro tento slib Vlády ČR spolufinancování ze Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI).
- Obnovíme jednání o změně kategorizace krajských a městských silnic na území Jablonce nad Nisou. Podpoříme výstavbu obchvatu centra statutárního města Jablonec nad Nisou – tzv. Výstup Pod Baštou.
- Budeme spolupracovat s Ministerstvem dopravy na přípravě staveb nových silnic I. třídy v dopravně nedostatečně řešených trasách: obchvat České Lípy, Sosnová – Nový Bor; nová trasa I/13 mezi Českou Lípou a Děčínem; na Frýdlantsku I/13 Krásná Studánka – Albrechtice – Frýdlant.
- Do oprav a modernizace krajských silnic a mostů budeme v letech 2024 – 2028 celkem investovat nejméně 4 miliardy Kč v rámci návrhů rozpočtů Libereckého kraje s cílem rychlejšího zlepšení jejich stavu. Další zdroje budeme hledat v evropských fondech a státních dotačních titulech. Při přípravě a plánování rekonstrukcí krajských silnic a mostů budeme dbát na zachování přijatelné průjezdnosti dotčených obcí při stanovování

dopravně inženýrských opatření. Požadavky na omezení provozu budou už součástí zadávacích podmínek veřejných zakázek.

- Přípravované a prováděné rekonstrukce krajských silnic budou od 1. ledna 2025 zahrnuty do mapy investic <https://mapainvestic.kraj-lbc.cz/> tak, aby veřejnost mohla vidět stav přípravy dopravních staveb, připravované veřejné zakázky a dokumentaci stavu samotné výstavby.
- Zajistíme ročně minimálně 150 mil. Kč na zimní a minimálně 270 mil. Kč na běžnou údržbu krajských silnic.
- V rámci stanovení systému zimní údržby (inertní posyp, solení a bezúdržbových úseků) přistoupíme k recyklaci inertního posypového materiálu na krajské třídící lince a budeme tak co možná nejvíce eliminovat dopady na životní prostředí.
- Každoročně zajistíme provedení nezávislého měření skutečného stavu krajských silnic a mostů a s výsledky tohoto monitoringu seznámíme veřejnost. Hodnocení stavu sítě krajských silnic a mostů budeme posuzovat i z pohledu jejich dopravního významu a zatížení. Zohledníme také zajištění přístupu ke kulturním památkám, turistickým oblastem a s tím spojené infrastrukturu.
- Budeme podporovat obce a města při omezování zatížení tranzitní kamionovou dopravou a eliminaci jejích negativních dopadů na krajských silnicích. Do roku 2028 zajistíme další vážící místa pro kamiony na Českolipsku, Frýdlantsku a Jilemnicku.
- Budeme dále jednat s obcemi o převodu méně významných silnic do jejich vlastnictví. Před předáním silnic dojde k jejich přednostní opravě tak, aby byly předány v dobrém stavu.
- Vytvoříme a zveřejníme elektronický pasport krajských silnic a veřejné zeleně (alejí) v jejich okolí, včetně návrhu plánu údržby a obnovy alejí.
- Nadále budeme pracovat na optimalizaci chodu a prověření lepší spolupráce krajských společností Silnice LK a Krajská správa silnic Liberecké kraje zajišťujících rekonstrukce, opravy a údržbu silnic ve vlastnictví Libereckého kraje. Budeme rozvíjet komunikaci těchto společností s místními samosprávami.
- Bude vytvořena aplikace *Hlášení závad pro starosty obcí a správce místních komunikací*.
- Budeme podporovat zvyšování bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, v rámci dotačního programu podpoříme technické a stavební úpravy v místech, kde opakovaně dochází k dopravním nehodám.

- Budeme pokračovat v podpoře provozu a rekonstrukcích dětských dopravních hřišť.
- Budeme pokračovat v projektu vnitřního autobusového dopravce Autobusy LK. Cena dopravního výkonu vnitřního dopravce bude každoročně externě kontrolována s ohledem na skutečné náklady. Cílem je srovnatelná cena v rámci kraje a ČR. Budeme připravovat transparentní výběrové řízení na autobusového dopravce pro oblast Východ.
- Budeme pokračovat v obnově vozového parku a zajistíme kvalitní regionální autobusovou dopravu za příznivé a udržitelné ceny s důrazem na přepravu handicapovaných skupin obyvatel, ochranu životního prostředí a moderních informačních systémů pro cestující.
- Budeme pokračovat v projektu *Modernizace odbavovacího systému* v rámci všech druhů veřejné dopravy s cílem využít moderní platební metody, rozvíjet mobilní aplikaci IDOLKA a umožnit využití výhod jednotného tarifu IDOL.
- Budeme pokračovat v projektu TvůjBus, tedy provozu taxibusů v málo osídlených místech v Libereckém kraji, který nahradí pravidelné a málo využívané autobusové linky a zajistí zlepšení služeb pro občany.
- Budeme dále jednat o zlepšení mezikrajského spojení se Středočeským krajem, Hradcem Králové a Ústím nad Labem včetně pokračování tarifní integrace.
- Budeme intenzivně hledat nové cesty pro větší využívání veřejné dopravy, lepší dopravní obslužnost a koordinaci veřejné dopravy ve všech částech kraje, včetně další integrace vlakové i autobusové dopravy a rozvoje navazujících služeb. Základní dopravní obslužnost musí být zachována do každé obce kraje.
- V rámci schváleného *Memoranda Liberec – Jablonec nad Nisou – Liberecký kraj* budeme pokračovat v dlouhodobém spolufinancování provozu na tramvajové trati Liberec – Jablonec.
- Podpoříme investiční projekt prodloužení tramvajové trati k dopravnímu terminálu do centra Jablonce.
- Ve spolupráci s DPMLJ a.s., budeme hledat cestu k lepšímu využití kapacity příměstské a městské dopravy s cílem zefektivnit vynakládání veřejných prostředků a vybraného jízdného.
- Ve spolupráci s obcemi budeme pracovat na zlepšení propojení více druhů dopravy z pohledu komfortu pro cestující a jejich bezpečnost, i bezpečnosti zaparkovaných dopravních prostředků (kolo – auto – autobus – vlak).

- Budeme podporovat dopravní spojení z okrajových částí kraje do krajského města s cílem zajistit dostupnost lékařské péče, vzdělávání, úřadů a dalších institucí.
- Budeme nadále spolupracovat s Ministerstvem dopravy na přípravě a projektování trasy pro rychlé železniční spojení mezi Libercem a Prahou v ministerstvem schválené variantě a koridoru. Dokončíme aktualizaci *Zásad územního rozvoje*, která trasu územně ukotví a zohlední připomínky obcí a měst na trase a se všemi opatřeními k omezení hluku a dalších dopadů stavby na obyvatele a životní prostředí.
- Zkvalitníme železniční dopravu v regionu dalším zavedením taktového spojení (odjezd vždy ve stejný čas) s cílem zrychlení spojení na trase Liberec – Česká Lípa pod 60 minut.
- Na Správě železnic budeme požadovat elektrifikaci a zásadní zrychlení vlaků na trati Liberec – Turnov – Hradec Králové – Pardubice, Liberec – Děčín, Praha – Mladá Boleslav – Liberec – SRN/Polsko.
- Liberecký kraj bude spolufinancovat architektonickou soutěž na nové nádraží v Liberci s využitím budovy bývalého Skloexportu. Podle plánů Správy železnic budou do roku 2028 rekonstruovány železniční stanice Turnov, Chrastava a Hrádek nad Nisou. Na další přípravě rekonstrukcí železničních stanic budeme spolupracovat se Správou železnic s důrazem na jejich bezbariérovost.
- Chceme zachovat provoz vlaků na všech místních železničních tratích a jednat o jejich postupné modernizaci, aby dokázaly konkurovat silniční dopravě. Dalším cílem je zachování kapacity pro osobní i nákladní dopravu a možné využití nákladíšť pro železniční nákladní dopravu.
- Podporujeme zlepšení lokálního přeshraničního dopravního spojení v Euroregionu Nisa, včetně rozvoje systému společné jízdenky EURO-NISA-Ticket. Ve spolupráci s německými a polskými partnery zavedeme další přeshraniční vlakové spojení směrem na Görlitz a Zhořelec a budeme pokračovat v podpoře dopravy do Drážďan a Sklářské Poruby.
- Nové smlouvy na železniční dopravce budeme i nadále uzavírat na základě veřejných soutěží a připravovat tak, aby daly dopravcům možnost připravit nabídku modernizace vlaků. Budeme je vypisovat na delší období, abychom dopravce motivovali k investicím do obnovy vozového parku.
- Nové smlouvy s železničními dopravci budeme i nadále připravovat v úzké spolupráci se sousedními objednateli – zejména s Královéhradeckým, Ústeckým a Středočeským krajem. Při zajištění rychlíků ve spolupráci s Ministerstvem dopravy, a při zajišťování osobních vlaků, budeme i nadále usilovat o zkvalitnění dopravy nasazením moderních, nízkopodlažních vozidel vybavených klimatizací za ekonomicky udržitelných podmínek.

- Budeme pokračovat v systematické podpoře nostalgické železniční dopravy v rámci smlouvy o závazku veřejné služby v drážní osobní dopravě v oblastech Kořenov–Zubačka, Turnov, Martinice v Krkonoších i pro jednotlivé akce.
- Zajistíme sjednocení vzhledu označníků zastávek v rámci IDS IDOL, zavedeme moderní informační technologie na významné zastávky v kraji a ve spolupráci s obcemi budeme na těchto zastávkách budovat bezbariérové přístupy do vozidel.
- Liberecký kraj ve spolupráci s obcemi převezme projekční přípravu a realizaci dokončení sítě regionálních cyklostezek, od páteřních cyklotras, až po nové singltreky v regionu. Hlavním cílem bude podpora dobudování chybějících úseků cyklomagistrál Libereckého kraje, jako součásti dopravní sítě a základní obslužnosti Libereckého kraje.
- Budeme s obcemi spolupracovat na údržbě a opravách páteřních cyklostezek a Liberecký kraj bude financovat nákladné opravy a údržbu těchto cyklostezek.
- Budeme iniciovat realizaci pilotních projektů v rámci ekologické veřejné dopravy s využitím technologií hybridů, elektrobusů a vodíkového pohonu.

7. ŠKOLSTVÍ, VZDĚLÁVÁNÍ A PODPORA ZAMĚSTNANOSTI

- Technická univerzita v Liberci je a bude v následujících letech významným partnerem Libereckého kraje v oblasti vzdělávání, vědy a výzkumu včetně aktivního propojení s firmami, s akcentem na tradiční a historická odvětví výroby a průmyslu v Libereckém kraji – sklářství, textilní a chemická výroba a strojírenství. S Technickou univerzitou budeme úzce spolupracovat i při přípravě pedagogických pracovníků.
- Zachováme dostupnost středního vzdělávání ve všech regionech Libereckého kraje se zvláštním zřetelem na hospodářsky znevýhodněná území a lokality.
- Podpoříme rozvoj všeobecného vzdělávání na úrovni středního školství v místech Libereckého kraje (LK), kde je stále nedostatečná nabídka. Dokončíme projekt rozšíření kapacity Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci a umožníme vznik a rozvoj lyceí podle potřeb rozvoje LK.
- Naplníme *Memorandum mezi Libereckým krajem a městem Turnov* a dostavíme areál Obchodní akademie, hotelové školy a střední odborné školy ve Zborovské ulici v Turnově.

- Budeme pokračovat v připravovaných projektech revitalizace areálů a optimalizace provozu bývalé Střední průmyslové školy textilní v Liberci a Střední školy hospodářské a lesnické Frýdlant.
- Zajistíme v období 2024–2028 150 mil. Kč ročně na investiční výdaje do nutných oprav, rekonstrukcí a modernizací škol a školských zařízení s cílem zajistit podmínky pro kvalitní vzdělávání, včetně využití evropských dotací. Investice namíříme i do oprav a rekonstrukcí školských sportovních areálů tak, by se otevřely široké veřejnosti.
- Kraj bude nadále podporovat unikátní obory ve sklářství, výrobě šperků a textilu, tedy v oblastech, které vychází a souvisí se specifiky a tradicemi Libereckého kraje.
- Budeme i nadále podporovat širokou nabídku vzdělávání, za jejíž nedílnou součást považujeme i alternativní formy vzdělávání. I nadále budeme podporovat církevní školství a budeme i nadále úzce spolupracovat také se školami soukromých zřizovatelů.
- Podpoříme zvýšení kapacit zdravotnických oborů v kraji, zejména v provázanosti sítě takových zařízení a v návaznosti na odborné či personální zázemí pátečních nemocnic v kraji. Zahájíme výstavbu nové moderní budovy pro Střední zdravotnickou školu v Liberci.
- Podpoříme práci s talentovanými žáky a studenty, stejně tak inovativní formy výuky, a to ve spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci (TUL) a Centry odborného vzdělávání. Budeme chtít, aby zůstaly zachovány předmětové soutěže ve formě olympiád.
- Budeme podporovat smysluplné rozšíření kapacit školských poradenských zařízení a vybudování dostupné sítě jejich pracovišť.
- Budeme podporovat společné vzdělávání znevýhodněných dětí, u přijatých opatření a realizovaných projektů vyhodnotíme jejich efektivitu.
- Navýšíme kapacity pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména s ohledem na rostoucí skupinu žáků s poruchou autistického spektra (PAS), podpoříme nižší střední odborné vzdělávání (obory kategorie E). Dokončíme vybudování základní školy v Zeyerově ulici v Liberci a umožníme tak žákům opakovaně selhávajícím v hlavním vzdělávacím proudu zažít školní úspěch, umožníme jim vzdělávat se dle jejich individuálních potřeb.
- Budeme aktivní v sociálním dialogu s cílem zajištění pravidelné komunikace se zaměstnavateli, při uplatnění absolventů v praxi.
- Budeme pokračovat ve stipendijním programu pro žáky středních škol ve vybraných oborech vzdělávání s ohledem na reálné potřeby kraje a jeho

rozvoje. Zasadíme se o to, aby na naplňování tohoto programu participovaly i další subjekty, včetně zaměstnavatelů. V této souvislosti provedeme revizi programu a dle demografické křivky.

- Zápis nových oborů středního i vyššího vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení podpoříme na základě perspektivy vývoje trhu práce a rozvoje kraje.
- Zlepšíme dostupnost a podmínky pro další vzdělávání všech věkových vrstev obyvatel Libereckého kraje, podpoříme flexibilitu studujících zejména kurzy doplnění základního vzdělávání, dostupností dálkového studia a vzdělávání generací – Dětská univerzita, projektů vzdělávání pro osoby ve věku 45+, 55+ a 65+ let.
- Budeme podporovat primární prevenci s akcentem na bezpečnost žáků v kyberprostoru.
- Podpoříme aktivity zaměřené na eliminaci předčasných odchodů mladých lidí z formálního vzdělávání.
- Budeme podporovat projekty pro kvalitní výběr středního vzdělávání a tradiční akce spojené s přehlídkou středního školství Libereckého kraje (EDUCA Week a burzy škol v regionech).
- Budeme podporovat partnerství klíčových subjektů v oblasti vzdělávání, které se podílejí na řízení a koordinaci školského vzdělávacího systému například tím, že budeme i nadále umožňovat zařazení zaměstnavatelů do školských rad.
- Budeme pokračovat v zapojování mládeže v rámci škol do aktivit, v nichž mohou pomoci přemýšlet o budoucnosti kraje v rámci Krajského studentského parlamentu.
- Podpoříme osu základní školy – střední školy – Technická univerzita Liberec – firmy v návaznosti na projekty IQLANDIA, LIPO.INK, CRYSTAL VALLEY a další vzdělávací instituce, které participují na vzdělávání na území Libereckého kraje.
- Budeme podporovat ukotvení kariérového poradenství na školách. Podpoříme vznik pozic sociálních pedagogů, speciálních pedagogů a školních psychologů, s cílem vzniku plnohodnotných školských poradenských pracovišť ve školských zařízeních zřizovaných LK.
- Budeme pokračovat ve spolupráci veřejné správy, subjektů na trhu práce a neziskového sektoru v rámci *Paktu zaměstnanosti Libereckého kraje*, s cílem aktivní podpory vytváření nových pracovních míst, provázanosti vzdělávacího systému, včetně celoživotního vzdělávání, a dalšího posílení konkurenceschopnosti regionu.

- Budeme nadále rozvíjet pružný systém funkční spolupráce aktérů na trhu práce, podpoříme aktivity, zaměřené na zaměstnatelnost, rovný přístup a různé formy uplatnění ohrožených skupin osob na trhu práce.
- Ve spolupráci s příslušnými institucemi podpoříme jazykovou přípravu kvalifikovaných cizinců včetně jejich dětí tak, aby se staly přínosnou součástí života naší společnosti.

8. SPORT A VOLNÝ ČAS

- Liberecký kraj je nositelem sportovních tradic a základnou sportovní reprezentace České republiky. Proto budeme pomáhat sportovnímu prostředí nejen metodicky, ale i finančně. Naším cílem je dosáhnout roční podpory sportu dotačně a zároveň investičně na úrovni 2 % daňových příjmů kraje, tedy 100 mil. Kč.
- Výbor pro tělovýchovu a sport bude i nadále základní diskusní platformou pro nastavení parametrů podpory sportu, tvorbu *Programu rozvoje sportu*, rozhodování o parametrech dotačního fondu a dalších programů na podporu sportu a investic do sportovišť.
- Podpoříme sportovní organizace, které vytvářejí podmínky pro pravidelné sportování dětí, mládeže i dospělých v duchu *Plánu rozvoje sportu*.
- Za prvořadé považujeme investice do tradičních zimních sportovních areálů a zachování podpory celoroční činnosti krajských sportovních organizací včetně těch, které svým významem přesahují rámec Libereckého kraje.
- Budeme pokračovat v podpoře rozvoje turistiky, pěších stezek, lyžařských magistrál, lyžařských tras, cyklostezek, singltreků a další doprovodné infrastruktury, které budou šetrné k přírodě. Podpoříme především projekty, které přinesou rozšíření turistické sezóny na celý rok, rozšíří nabídku aktivit pro trávení volného času a otevrou nová nástupní místa na již využívané prvky sportovní infrastruktury v kraji.
- Budeme pokračovat v podpoře zajištění úpravy lyžařských stop Jizerské, Krkonošské a Lužické magistrály a dalších zimních turistických oblastí v kraji. Budeme pokračovat v podpoře údržby a provozu Singltreku pod Smrkem.

9. ZDRAVOTNÍ PÉČE V KRAJI

- Dokončíme výstavbu nového pavilonu Centra urgentní medicíny v Krajské nemocnici Liberec, a.s. (KNL), na základě uzavřených akcionářských dohod. Lidé v našem kraji si zaslouží špičkovou zdravotní péči. Stavba Centra urgentní medicíny je pro budoucnost KNL a zdravotnictví v kraji klíčová. V Turnově vyroste nový pavilon pro léčbu zažívacího ústrojí a urgentní příjem. Investice přinese rozšíření péče pro pacienty a rozvoj areálu v Turnově.
- Frýdlantská nemocnice se stala součástí KNL a poskytuje potřebnou péči občanům v regionu. V roce 2025 Zahájíme postupnou rekonstrukci frýdlantské nemocnice.
- V Semilech vzniká Odborný léčebný rehabilitační ústav s nejmodernějším vybavením a telemedicínou. Na nových lůžkách budeme poskytovat špičkovou péči včetně robotiky. Bude dokončena kompletní rekonstrukce Bílého pavilonu včetně vybavení.
- V Jilemnici vznikne nový pavilon s urgentním příjmem a zázemím pro lůžková oddělení. Podpoříme i další připravované investice
- Zajistíme pokračování financování investic do budov a moderních přístrojů Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a.s. z rozpočtu Libereckého kraje. Budeme usilovat o jasně definovanou podporu investic ze strany města Česká Lípa. Ve spolupráci s městem zajistíme vybudování dalšího vjezdu do areálu nemocnice.
- Budeme dále rozvíjet a zkvalitňovat péči v Léčebně respiračních nemocí Cvikov, p. o.
- Budeme spolupracovat s nemocnicemi v Jablonci nad Nisou a ve Vysokém nad Jizerou.
- Nechceme privatizovat nemocnice s majetkovou účastí Libereckého kraje, naopak budeme podporovat kooperaci páteřních nemocnic v kraji (Liberec, Jablonec nad Nisou, Česká Lípa a Jilemnice) a hledat způsob pro využití vzájemně výhodné spolupráce při sdílení služeb, vybavení, přístrojů a personálu.
- Budeme ve spolupráci s městy usilovat o posilování či získání majetkového podílu kraje v páteřních nemocnicích, bez účasti soukromých subjektů. Cílem je zjednodušit spolupráci páteřních nemocnic.
- Pokusíme se zefektivnit poskytování zdravotní péče v nemocnicích našeho kraje a její dlouhodobou dostupnost dle *Strategie zdravotnictví v Libereckém kraji pro období 2024+.*

- Zpracujeme studii dalšího pokračování rozvoje KNL včetně nároků na získání dalších pozemků, zahájíme příslušné přípravné a projektové práce.
- Zachováme dostupnost služeb Zdravotnické záchranné služby Libereckého kraje (ZZS LK) s efektivním využitím finančních prostředků poskytovaných krajem, pravidelnou obnovou vybavení a používané dopravní techniky.
- Budeme pokračovat v projektu AED pro Liberecký kraj.
- Budeme investovat do stavby nových objektů výjezdových stanovišť, technického vybavení a vozového parku ZZS LK. Budeme pokračovat ve výstavbě či projekční přípravě základen ZZS LK v Jablonci nad Nisou, Turnově, Semilech, Frýdlantu a Liberci.
- Ve spolupráci se zdravotními pojišťovnami zachováme dostupnou zubní a lékařskou pohotovostní službu pro obyvatele kraje.
- Ve spolupráci se zdravotními pojišťovnami budeme usilovat o dostatečné pokrytí sítí zařízení primární i následné zdravotní péče. Ve spolupráci s městy a obcemi budeme pokračovat v programu na zajištění nových či udržení stávajících praktických lékařů pro dospělé, děti a dorost a zubních lékařů na území kraje.
- Podpoříme preventivní a osvětové projekty, vytvoříme preventivní program pro děti předškolního věku, který se bude věnovat praktickému návyku v čištění zubů (zubní hygieně).
- I nadále budeme finančně podporovat Horskou službu a Český červený kříž v Libereckém kraji.
- V souladu s *Národní strategií ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí – Zdraví 2030* budeme pokračovat v naplňování priorit ovlivňování zdravotního stavu obyvatelstva kraje definovaných ve strategickém dokumentu Zdravotní politika Libereckého kraje.
- Podporujeme systém pravidelného hodnocení kvality zdravotních služeb, nemocniční péče a spokojenosti pacientů, zlepšíme prezentaci nemocnic navenek vůči veřejnosti.
- V oblasti zdravotnictví budeme podporovat využití nových technologií, analyzovat a využívat data, elektronizovat zdravotnictví, propojovat informační systémy a podporovat chytrá řešení.
- Pro zajištění dostatku zdravotního personálu připravíme programy pro mladé zdravotníky, stipendijní či jiné podobné programy nejen pro zdravotníky, ale i školitele.

10. SOCIÁLNÍ SLUŽBY, SOLIDÁRNÍ KRAJ

- Podpoříme rozvoj služeb péče pro seniory a osoby se zdravotním znevýhodněním v přirozeném domácím prostředí. Zlepšíme dostupnost sociální (zejména pečovatelské služby, tísňové péče a osobní asistence) i zdravotní péče. Zapojíme všechny formy organizací, podpoříme i využití dobrovolnictví.
- Podpoříme navýšení kapacity pobytových služeb sociální péče, od přípravy investičních projektů kraje až po zařazení nových objektů budovaných obcemi, městy, neziskovými organizacemi a soukromými investory do sítě sociálních služeb za podmínek spolufinancování sociálních služeb v území (například Dům sociálních služeb Mikroregionu Tanvaldsko apod.).
- Poskytovatelé sociálních služeb budou našimi partnery, a to bez ohledu na to, zda jde o krajské, městské, obecní, neziskové nebo soukromé organizace. Pro klienty a jejich rodiny je důležitá kvalita péče a dodržování jejich standardů.
- Dokončíme transformaci pobytových a ambulantních zařízení a vybudujeme nové objekty pro klienty sociálních služeb u organizací: Denní a pobytové centrum Česká Lípa, APOSS Liberec, Domov Raspenava, Služby sociální péče TEREZA v Benešově u Semil, Domova Centrum denních služeb Jablonec nad Nisou, s cílem významně zlepšit kvalitu poskytovaných sociálních služeb.
- Budeme hledat finanční zdroje na investiční akce, které budou zaměřené na údržbu, obnovu a rozvoj krajských sociálních zařízení.
- Budeme podporovat ocenění pracovníků pracujících v sociální oblasti na místní úrovni, podpoříme také „job days“ pro poskytovatele sociálních služeb a vznik spotu o sociálních službách v LK.
- Budeme i nadále prosazovat postupné navýšování příspěvku ze státního rozpočtu na financování sociálních služeb s cílem zkvalitnění služeb, zajištění jejich dostupnosti a navýšení mezd v sektoru sociálních služeb.
- Budeme motivovat a metodicky vést obce a ORP ke spoluúčasti na financování sociálních služeb, a to v rámci připravované optimalizace sítě. I nadále budeme podporovat obce a ORP v procesu komunitního plánování, a to včetně financování koordinátorů tak, aby v roce 2028 byla funkční síť komunitního plánování po celém kraji. Budeme i nadále prosazovat systém víceletého financování sociálních služeb z Ministerstva práce a sociálních věcí.
- Budeme pokračovat ve využití všech výzev stávajících i budoucích operačních programů (jako např. Zaměstnanost 2021–2027) pro zpracování projektových záměrů, jako jsou transformace organizací resortu sociálních věcí, rozvoj sociálních služeb, komunitní práce v sociálně vyloučených

lokalitách, vybudování nového zařízení pro uživatele s poruchou autistického spektra a psychiatrickou diagnózou.

- Nadále budeme podporovat služby pro klienty s poruchami autistického spektra ve všech věkových kategoriích.
- V oblasti protidrogové politiky udržíme nastavený systém financování služeb, budeme neustále zvyšovat dostupnost těchto služeb, zejména v ORP Frýdlant, Turnov a Semily, podporovat zvyšování jejich kvality. Budeme usilovat o intenzivnější spolupráci s odborem školství i neziskovým sektorem v oblasti prevence omezování vzniku různých druhů „závislostí“ v chování dětí a mládeže.
- Budeme i nadále poskytovat podporu všem národnostním menšinám, které pracují a bydlí v regionu, a to formou poradních orgánů včetně podpůrného financování.
- Podpoříme rodinnou politiku včetně všech forem náhradní rodinné péče. Budeme pokračovat v podpoře rodin, které se chtějí zapojit do sítě pěstounů (dlouhodobých i přechodných).
- Zaměříme se na projekty, které budou přispívat k rozšíření nabídky služeb pro rodiny s dětmi. Budeme realizovat zpracovanou koncepci rodinné politiky. Podpoříme opatření vedoucí ke sladování rodinného a pracovního života. Zaměříme se na podporu služeb rodinám ze sociálně znevýhodněného prostředí.
- Vytvoříme podmínky pro rozvoj ambulantních i pobytových odlehčovacích služeb podle skutečných potřeb občanů na území Libereckého kraje.
- Podpoříme terénní služby paliativní a hospicové péče, obzvláště se zaměřením na Českolipsko a Semilsko.
- Budeme koordinovat spolupráci jednotlivých obcí v rámci předcházení rizika vzniku sociálně vyloučených lokalit za spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování. Podpoříme rozvoj terénní práce jako klíčového nástroje prevence sociálně patologických jevů.
- Ve spolupráci s městy a obcemi budeme usilovat o omezování bezdomovectví jako závažného sociálního problému, a to v rámci aktivního přístupu k zavádění zákona o podpoře bydlení, v němž kraje budou hrát důležitou roli. Využijeme spolupráce s Platformou pro sociální bydlení a zvážíme možnosti vzniku centra pro osoby v nouzi.
- Ve spolupráci s poskytovateli sociálních služeb i *Asociací poskytovatelů sociálních služeb* (APSS) a s koordinátory komunitního plánování v území dokončíme proces optimalizace sítě do funkční podoby. Jejím cílem je

transparentní, efektivní a hospodárné přerozdělování finančních prostředků bez ohledu na zřizovatele služby.

- Budeme i nadále pokračovat v rozvoji sítě Center duševního zdraví tak, aby rovnoměrně pokryly území kraje se zaměřením na všechny věkové skupiny: děti, dospělí i seniory.
- Budeme podporovat projekty zaměřující se na prevenci domácího násilí, ruku v ruce s osvětou všech zainteresovaných (pořádání konferencí, kulatých stolů atd.)

11.KULTURA, PAMÁTKOVÁ PÉČE A CESTOVNÍ RUCH

- Budeme usilovat o získání vysílače a horského hotelu Ještěd do vlastnictví Libereckého kraje a následné zahájení jeho rekonstrukce. Budeme iniciovat zapsání této památky na Seznam světového dědictví UNESCO. I nadále bude tato výjimečná stavba přístupná veřejnosti.
- Budeme pokračovat v modernizaci ZOO. Postavíme nové pavilony ve stávajícím areálu a na základě architektonické soutěže připravíme projekt jejího potřebného rozšíření, které splní podmínky EAZA.
- Zvýšíme dotační podporu významných i menších kulturních akcí a festivalů. Pomůžeme tak zlepšit kulturní život v kraji a přilákat nové návštěvníky.
- Postavíme moderní centrální depozitář pro naše kulturní příspěvkové organizace v Českém Dubu.
- Budeme podporovat mezinárodní spolupráci se sousedními regiony v Polsku a Německu na poli kultury.
- Budeme podporovat kulturní příspěvkové organizace kraje tak, aby mohly připravovat atraktivní nabídku pro návštěvníky a byly moderními kulturními institucemi současnosti.
- Zrekonstruujeme Lidové sady v Liberci a vybudujeme tam moderní bezbariérové kulturní centrum pro všechny generace.
- Pomůžeme, prostřednictvím dotačního programu i individuálních dotací obnovit památky napříč Libereckým krajem.
- Zrekonstruujeme Červený dům v České Lípě a přilehlé budovy a vybudujeme tam veřejně přístupnou expozici a zázemí Vlastivědného muzea a galerie.
- Finančně podpoříme propagaci památkového fondu v Libereckém kraji.

- Zvážíme založení krajské destinační společnosti, jako hlavního koordinátora cestovního ruchu v Libereckém kraji.
- Podpoříme turistické regiony (destinační společnosti) pravidelným příspěvkem, a společně připravíme turistickou nabídku, atraktivní pro návštěvníky a současně přínosnou pro místní obyvatele.
- Budeme podporovat město Liberec v úsilí vybudovat novou lanovku na Ještěd.
- Budeme podporovat a propagovat lázeňskou tradici v tradičních lázeňských městech Libereckého kraje.
- Budeme rozvíjet projekt Crystal Valley a propojení tradiční výroby skla, bižuterie a šperků s cestovním ruchem tak, aby se značka etablovala mezi všeobecně známé značky v tuzemsku i na zahraničních trzích.
- Podpoříme v rámci dotačních programů rozvoj turistické infrastruktury i nabídku v oblasti cestovního ruchu, s důrazem na podporu dosud málo turisticky využívaných lokalit s turistickým potenciálem.
- Budeme podporovat a propagovat fenomény, které byly zařazeny na Seznam UNESCO. Perličkové vánoční ozdoby z Poniklé, Výrobu ručního skla a Jizerskohorské bučiny.
- Navážeme na úspěšnou spolupráci a podporu Klubu českých turistů a Turistických informačních center v kraji.

12. NEZISKOVÝ SEKTOR

- Neziskový sektor považujeme za přirozeného partnera Libereckého kraje. Podporujeme skutečné, plnohodnotné a funkční partnerství založené na významu, který mají neziskové organizace v procesu naplňování cílů krajských strategických dokumentů, s využitím zkušeností neziskového sektoru.
- Podpoříme další prohloubení spolupráce mezi resorty a systematické hledání, označování a praktické využívání přesahů mezi resorty tak, abychom mohli řešit problémy, kterými se neziskový sektor zabývá.
- Podpoříme rozšíření spolupráce s Regionálním dobrovolnickým centrem Libereckého kraje ve spojení se stabilní finanční podporou. Podpoříme dobrovolnictví ve veřejné správě ve spolupráci nejen s příspěvkovými organizacemi Libereckého kraje.

- Průběžně budeme revidovat dotační podmínky tak, aby zohledňovaly odlišný charakter neziskových organizací a podpoříme zahrnutí činnosti dobrovolníků do spolufinancování projektů všude tam, kde je to možné. V rámci konkrétních aktivit podpoříme spolupráci veřejného, neziskového a podnikatelského sektoru.
- Budeme podporovat neziskový sektor formou víceletých smluv tam, kde bude taková forma vhodná. Budeme podporovat činnost kontaktního místa pro neziskový sektor v rámci organizační struktury Krajského úřadu Libereckého kraje a spolupráci s Krajskou sítí místních akčních skupin Libereckého kraje a dalšími relevantními zastřešujícími organizacemi i mimo Liberecký kraj.